

1799

מדינת ישראל
הכנסת

ט. ז. ט.

פרוטוקול מס' 42/ב

מיסיבת ועדת החינוך והתרבות שחקיימה
ביום ג', פ"ו בסיון תשי"ז - 256.57.
בשעה 11.15.

נוכחים:

- חברי הוועדה:
- ש. פרסיץ - היו"ר.
 - ד. חקטין
 - ש. כפרי
 - ד. נצר
 - י. סמילנסקי
 - ד. צברי
 - א. רזיאל-נאור

מוזמנים:

- מ. אבידור - המנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
- ד. סטנר - היעצת המספסית במשרד החינוך והתרבות.
- גב. גבלי - מנהלת מחלקת התזונה במשרד החינוך והתרבות.
- מר ברסלע - המנהל הכללי במשרד הסעד.
- מר סטרן - מנהל שירות המבחן למבוגרים במשרד הסעד.
- מר מילוא - מנהל שירות המבחן לנוער במשרד הסעד.

סדר-היום:

- א. תשובות.
- ב. תשובות נציגי משרד הסעד לדיון בשאלת פקרי העבריינות בקרב הנוער הלומד.
- ג. אינפורמציה על מצב התזונה לקראת עונת האופש.

=====

היו"ר ש. פרסיץ: פותחת את הישיבה.

תשובות.

מ. אבידור:

אשר לפיטורי המורה איברהים בולס מבית-
הספר הערבי בניענה - מורת זה פירכם
בקיץ שעבר ב-20.7.56 מאמר בעתון "אל איתיהאד", ובו השמעות קשות
על המפקח הערבי הממונה עליו ועל המחלקה לחינוך הערבי במשרד החינוך
והתרבות. כאשר חובא מאמר זה לתשומת לבי מינית ועדה לבירור הפרטה.
הוועדה היתה מורכבת מנציגי הסתדרות המורים ומנציגי משרד החינוך
והתרבות. הוועדה הזמינה את המורה ומצאה שבמאמרו היו כמה פרטים
בלתי נכונים. למשל, הוא מזכיר את שם המפקח הערבי הממונה עליו ישירות
ואומר שאין לו תעודת בגרות בשעה שהכל יודעים שיש לו תעודת בגרות. אזי
המליצה הוועדה פה אחד לפטר את המורה מעבודתו, כי הוא איננו מתאים
להיות מורה. הדבר היחידי שעשיתי הוא: דחיתי את פיטוריו לסוף שנת
הלימודים והשר אישר זאת.

אשר לסאלה בדבר תפיסת בית-הספר בקריית-

גת - על כך ישיב השר הערב בחטובה
לסאילתה בכנסת.

ר. צברי:

אם מורה דווח להודיע על מציאות בלתי
רצויה לו, אל מי הוא צריך להפנות את מכתבו?

מ. אבידור:

בדרך כלל נשמעת ביקורת בלתי פוסקת נגד
המשרד. זאת יכול לראות כל מי שקורא את
"הד החינוך", ואנו מקבלים בברכה כל ביקורת, אולם כאשר המורה מסמיץ
ומודה בכך, אנו חושבים שאין הוא יכול להיות מורה. כן עלי
לציין, כי בענין זה הסתדרות המורים קפדנית מאד ואף היא חשבה שיש
צורך לפטר מורה זה.

ב. תשובת נציגי משרד הסעד לדיון בשאלת מקרי העבריינות בקרב הנוער
הלומד:

מר סטרן:

ברצוני למסור כאן מספרים נוספים מאחר
ובדקתי שנית את כל החומר. חקרנו וראינו
מהו מספר העבריינים המבוגרים המובאים לידיעתנו. במשך 5 שנים חובאו
לטיפולנו 4 סטודנטים; כן נספטו וחובאו לידיעתנו: 14 תלמידי בית-
ספר תיכון, 9 תלמידי בתי-ספר מקצועיים, 4 תלמידי ישיבות, בסך-הכל -
31. עתה אני מגיע לאנשים-מבוגרים יותר שיש להם השכלה תיכונית:
4 בוגרי בתי-ספר תיכוניים, 36 אנשים שיש להם השכלה חלקית של בית-
ספר תיכון, 2 בוגרי בתי-ספר מקצועיים, 12 שיש להם השכלה חלקית של
בית-ספר מקצועי, 7 אנשים שיש להם השכלה של בית-ספר למסחר,
3 בוגרי בתי-ספר חקלאיים, 1 שיש לו השכלה חלקית של בית-ספר חקלאי,
1 בוגרת בית-ספר לאחיות, 2 בוגרי סמינר למורים, 1 שיש לו השכלה
חלקית בסמינר, 3 שיש להם השכלה גבוהה חלקית באוניברסיטה, ו-3
שיש להם השכלה תורנית. כאן הבאתי את המספרים רק של אותם האנשים
סקיבלו את השכלתם בארץ. רוב העבירות הן נגד הרכוש, רמאות וזיוף.

המספרים האבסולוטיים ומספרם לפי האחוזים
שהופנו אלינו היו: בשנת 1952 - 11 מקרים שהם 5% מכלל הפניות, וכאן
אני כולל גם את אלה שקיבלו את הכרתם בחוץ-לארץ; בשנת 1953 - 13
מקרים שהם 4%; בשנת 1954 - 18 מקרים שהם 5%; בשנת 1955 - 25
מקרים שהם 7%; בשנת 1956 - 36 מקרים שהם 8%; בשנת 1957 עד לחודש
מאי - 15 מקרים, אך טרם סיכמתי את מספר האחוזים. על-כל-פנים,
ניכרת עליה מסויימת.

תשובת נציגי משרד חסוד
לדיון בטאלת מקרי העבריינות
בקרנ הנוער הלומד.

מר סטרן:

הוויכוח-סתנהל כאן העלה את הרקע הכללי
וחסיבות להתפטטות העבריינות. לדעתי, הדברים שנאמרו כאן בקטר לנוטא
חמוגבל של תלמידי בתי-הספר התיכוניים נוגעים למחלה הכללית של העבריינות
נתבקטנו להציע הצעות סונות בקטר לטיפול בבעיות הללו. אולם,
יהיה קטח מאד לתת תרופה למחלה כה מקיפת. עלינו להתייחס למחלה זו
של העבריינות פפי סמתייחס רופא למחלה גופנית ונחתאם לכך לאחרו באמצעים
סוניים. לדעתי, עלינו ללכת באותן סתי הדרכים כפי שהולכים הרופאים: -
לחתמש באמצעים מהירים כלליים נגד התפטטות המחלה ולטפל במחלה במיטריין,
מפני שיטנם כאלה שאינם מחוסנים בפני המחלה. אזי יש לטפל באותו פרט
כפי שמטפלים בו כאשר הוא נגוע במחלה.

אשר לדברים הכלליים שנאמרו כאן בקטר לירידח
מוטרית ורוחנית - הרי אלה הם דברים שלא נקל ייעשו. זוהי עבודה
הדורסת מאמץ מסותף של גורמים סונים, ובוודאי שזוהי עבודה החורגת
ממסגרת העבודה המקצועית.

נראה לי שחשוב לציין, אם כי ידענו על זאת
כבר קודח לכן, סמחלה זו של עבריינות לאו דווקא נוגעת בשכבות העוני.
יסנה כאן התפטטות מסוימת. יש לברר את הרקע הכללי ולטפל בבעיות הללו.

חיו"ר ש. פרסיק:
כלומר, אין זה כיום נחלת חסכבות הנפגעות
מבחינה סוציאלית, אלא זה עובר לטוח הזה?

מר סטרן:
כן. אני חושב, כי אנו רואים כאן אותה
תופעה שקיימת בכל הארצות בעולם. בכל ארץ
יסנן סיבות כלליות ואף אנו נכללים במסגרת זו; ויסנן סיבות מקומיות
ואף כאן הצביעו על דברים ספציפיים לארצנו. אולם אין לשכוח שסנן ישנה
מחלה כללית חבאה יותר ויותר לידי ביטוי.

לדעתי, אם התחלנו לדבר על אותה קבוצת
תלמידים של בית-הספר התיכון אזי יש לחשוב כרבע אם לטפל בפרט אחד
של הבעיה, או יש לראות גם את בית-הספר היסודי ולכלול כאן את תנועות
הנוער. כן יש לעשות משהו כדי לעודד את חסומת לב המחנך וחבית כדי -
סיראו את הסימפטומים הראסונים של העזובה הנפטית ולא יתעורח במאוחר,
לאחר סמחלה כבר התפרצה בכל כוחה. יש לחנך את האנטים שיבינו את
חסימפטומיה הראסונים ואז קל יותר לטפל במחלה למשל, אחד חסימפטומים
הוא ירידה בלימודים. אולם אין להסתפק ולומר שחתלמיד עצל ואינו מכין
שיעורים, אלא יש להכנס לעומק הבעיה ולראות אם ההתפתחות-אינה מוזרח,
ובכלל לראות מה הענינים בהתחלה, כי אז אפשר לעשות משהו, טרם שחמכפרים
יהיו לרציניים.

ידוע לנו, כי המורים אינם מוכנים להכרת
הבעיות הללו. יש להכניס בהכסרת המורים את המקצוע של ידיעת נפט הילד,
כדי שהם באמת ידעו לטפל בדבר ולראות את הבעיות. יחד עם זאת, יש
בוודאי מקום להסברים בקרב המורים. יש להכניס נוטאים אלה לתכניות
השתלמות המורים. כן יש לעודד יותר את התענינות ההורים. אולם כל זה
לא ייעשה בנקל. זוהי עבודה לטרוח ארוך.

תשובת נציגי מסדר הסעד
לדיון בשאלת מקרי העבריינות
בקרב הנוער הלומד.

מר סטרן:

לי נראה שיש להכניס בארץ דבר המקובל
בבתי-הספר בחוץ-לארץ וחואו יעוז פסיכולוגי. כלומר, שיימצא בבית-הספר
פסיכולוג היכול לעזור למורה בהכרת הבעיות, ולאחר שהכירו אותן, הוא
גם יכול לעזור בטיפול בזמן הבעיות. אני חושב שצריכים אלה מוכנים
ואינני צריך להרחיב את הדיבור על כך.

אשר למצב בקרב הצנות ולחשש שיטנה-פאן
הפקרות מסוימת - אין לנו ידיעות רשמיות על כך, ובעיקר, אם
אין זו זנות ממש הרי אין המקרים באים לידיעתנו. אולם, אנו יודעים
על סמך שמועות מבוססות למדי שיטנה הפקרות גדולה למדי בשטח זה. גם
כאן ישנם אותם הסימפטומים של עזובה נפשית; חכמים מתפרצים לחנויות
והבנות הולכות בדרך זו. אבל אין לנו ידיעות מוסמכות על כך.

אשר לסאלה אם קציני המבחן היו יכולים
לטפל בטאלה ביחד מרץ ולטמש מקור יעוז למורה ולמחנך - היינו מוכנים
לקבל עלינו מפקיד זה. אך כרגע זוהי סאלה החורגת מהמסגרת שלנו. כרגע
אנו מספלים רק באותם האנשים שהובאו אלינו דרך בתי-המספט. אולם כרגע
שיחליטו, מי רוצים להרחיב את המסגרת תעמוד גם סאלה תקציבית. ברור,
כי אנו מוכנים להדריך ולעזור בעניינים אלה. אולם זו אינה סאלה שאפשר
להחליט עליה עתה. רוב ההורים אינם פונים לסיירות המבחן מכיון שסירות
המבחן מטפל בעבריינים והם חוששים לעודר את הרוטם שהבנים שלהם כבר
עבריינים.

אני חושב שנפלה כאן אי-הבנה בקשר לנפילת
על תנועות הנוער. ידוע לי שישנם אנשים העוזבים את תנועות הנוער
מסיבות אישיות שלהם, אולם, כידוע לכם שיטנו מספר ניכר למדי של
ילדים בגיל 12 - 11 החולכים לתנועות נוער ובגיל 16 ילדים הבאים עוזבים
את תנועות הנוער. כאן לא יכולה להיות סיבה אישית גרידה, אלא ישנן
כאן סיבות כלליות. נראה לי, כי רצונן היה לבדוק את הסיבות
הללו, או לקיים דיון מיוחד על בעיית תנועות הנוער, מפני שלי נראה
שתנועת נוער בעלת דמה גבוהה יכולה לעזור דבות כמלחמה נגד העבריינות.
לכן, עלינו לשבת פעם ולקיים דיון ולמצוא את הסיבות לעזיבה ומדוע
ינועה אינה מושכת את הנוער, אף ליצוד מסגרת רחבה יותר בשביל הנוער.

דובר כאן על הדקע המספחתי ושיטנה חיי
מותרות בבית - דבר זה מסך את הילדים לדרוש עוד יותר. אני חושב
שיטנה כאן אי-הבנה, כי מהמקרים שהקדנז מתברר שרוב הבתים של הילדים
שנתפסו הם בתים של פקידים, אמנם בעלי דרגות; כן אחד ההורים
הוא קבלן וכאשר סומעים על מקצוע זה חושבים מיד על אדם עסיר ובעל
עסקים גדולים. אך זה היה קבלן זעיר שגד נדירה מצומצמת.

אשר להצעות בקשר לפתרון הבעיה - יש
להבחין בין שתי גישות: יש לשנות דברים כלליים ולמצוא דרכים לטיפול
אינדיבידואלי בבית, בבית-הספר ובתנועה. כמובן שזוהי הדרך הארוכה.

מצאתי בצתון "על המסמך" מיום 14.6.57
קטע הנקרא "אצרת מורשת" המתאר בעיה

סמ"לנסקיי:

דומה לזו שלנו.

ר מילוא:

אנסח להסלים תחילה אחרי דברי מר
סטרן ולהעיר מספר הערות אינפורמטיביות

כדי לסלק אי-הבנות. מישהו הסיק את המסקנה מדברי באשר אמרתי שספר
המקרים בקרב הערבים הוא מועט. אולם טעות היא לחשוב כך, כי אמרתי
סאלה הם אותם המקרים שנמסדו למוסדות. על-כל-פנים, החיפך מזה הוא

25.6.1957

חשובת נציגי מטרד הסער
לדיון בטאלת מקרי העבריינות
בקרב הנוער הלומד.

מר מילוא:

הנכון הפרופורציה מבחינה מספרית אצל היהודים היא 175 אנשים על כל 100,000 תושבים ואצל הערבים 284 אנשים על כל 100,000 תושבים - דבר זה מתייחס לעבירות הרגילות; כאן לא כללת את העבירות הסכניות בקטר לממשל. הפרופורציה של המקרים אצל הערבים היא 1090 מקרים ואצל היהודים 2600 מקרים. כאן בולט הדבר שמספר המקרים שנמסרו לפיקוח או למוסדות הוא נמוך בקרב הערבים. דבר זה קשור בסני דברים אחרים: (1) חלק גדול איננו זקוק לטיפול כזה; (2) הפיזור בכפרים - בדרך כלל יש מיטחו הדואג לכך שגם כאשר קרה מה שקרה אין מביאים את המקרה למשפט. אין לי ספק שלו חיו הערבים בריכוז גדול יותר היו רבים המקרים.

קיים טיפול עוקב ביחס לנוצרי המוסדות. נדמה לי שכבר נמסר לכם, כי לפי התקנות לשנת 1955 אפשר לשלוח למוסדות אותם הילדים שניתן לגביהם צו מעון על-ידי מוסד. אזי אפשר לאבניסם לכל מוסד ולכל משפחה.

נשאלנו כאן מהי הסיבה שבאופן יחסי מעטים

הם המקרים הנמסרים לטיפול וישנם מקרים אחרים, אשר או סוגרים את התיק, או השופט משחרר. האם הסיבה היא שאין הצעה לטיפול או אין אפשרות לספלי? אני חייב להגיד שלא קיים אף מקרה אחד שקצין המבחן אינו מציע טיפול, אלא הוא איננו מציע זאת כאשר הוא משכנע שהילד אינו זקוק לכך ביותר. דבר זה מלמד בעקיפין על מחות המקרים האלה המהווים בכל זאת 70% מכל אותם המקרים המופנים אלינו והם אינם זקוקים לטיפול. אלה הם ילדים שמסגרת משפחתית מסויימת ולימודים מספיקה להם. מכל מקום, לא ראינו רבים שחוזרים לסורם. מכאן, שיתר 30% היו באמת זקוקים לטיפול מעשי.

אולם, למשל, אם נערה זקוקה למוסד

מסויים ואין מוסד מתאים עבורה וקצין המבחן בכל זאת מציע לשלחה למוסד. יש והשופט משחררה. אזי בסטאטיסטיקה היא רשומה כמטוחררת ולמעשה היא זקוקה למטהו שאיננו קיים, ובעיקר חשוב הדבר לגבי בנות. אמנם קיים מוסד מסויים ביבנה, אך גם הוא אינו יכול לפתור את כל הבעיות. למשל, אם ישנו מקרה שנערה נאטמה שלוש פעמים - פעם בזנבה, פעם בטוטנות ופעם בהתנהגות פרועה וכאשר הועמדה לדין היתה כבר בהריון. עמדה השאלה מה לעשות עם נערה זו. האחראיים למוסד ביבנה אמרו, כי זה בלתי אפשרי להכניסה לשם. ברור, כי נערה כזו יוצרת בעיה. כאשר עמדה בעיה זו ועל השופט היה לחלויט לאן לשלוח את הנערה ועדיין לא ניתנה הסכמת המוסד ביבנה, לא גילה השופט סבלנות יתרה והוא שיחרר אותה בו במקום ובזה גמרו עם התיק הזה. עתה אין כל מע אתה מבחינתנו, כי היא אינה נאטמת יותר. כמוכן, שפנינו ללשכת הסעד של אותו מקום, אך היא נעלמה בינתיים. אמנם מספר הבנות הללו איננו גדול. בשנת 1956 היו 12% בנות מכלל הנאשמים; בשנת השניה היו 14%. במספרים אבסולוטיים היו בשנת 1956 314 בנות נאשמות בגילים מ-9 עד 18.

ניסיתי לבדוק לכמה מתבנות הללו ישנן

בעיות מסובכות יותר בשטח המיני, כי אם ילדה קטנה גונבת אין המקרה כה קשה. אבל ביחס לבנות גדולות יותר שיש להן בעיות בשטח המיני - הדבר קשה יותר. במסך חשנתיים האחרונות היו 10 בנות שמטחו במסגרת המשפחתית היה לא כסורה; במקרה אחד ישנה אם חולת-רוח ואם חורגת, במק אחר נסדרו ההורים ויש אנ חורג. אולם, עד כמה שהמספרים האלה קטנים, אין כמעט סוג שהוא חסון מהבעיה הזו. במקרה אחד היתה זו משפחת עולים

25.6.1957

תשובת נציגי משרד המעד
לדיון בשאלת מקרי העבריינות
בקרב הנוער הלומד.

מר מילוא:

ובמקרה שני - מטפחה ותיקה בארץ וגם שם יצא הילד מהמסגרת למרות
שישנם שם ילדים אחרים שנכנסו למסגרת לימודית. מכאן, שנכל מקרה ישנה
בעיה אינדיבידואלית, ובכל המקרים הללו נעשה נסיון לספל בהם במאוחד.
למטל, נערות שהגיעו אלינו בגיל 16-17 שנה אין לנו שליטה עליהן ומחוץ
לאותו מוסד טקיים אין מקום אחר מתאים לנערות כאלה. אנו חושבים על
הקמת אכסניה (הוסטל) מיוחד ששם יוכל קצין המבחן לספל בנערות. לדעתי,
יש צורך להתעניין במיוחד בנערות הנמצאות בהריון, או שיש להן ילדים
מחוץ לחוק - נערות אלה הופכות אחר-כך לזונות מקצועיות וסוחבות
אחריהן אחרות. מסום כך חשובה בעיית הקמת הוסטל וטיפול אינדיבידואלי
בנערות.

דווקא לגבי סוג זה של נערות אפשר להספיע
עליהן לטובה כאשר הן עומדות ללדת. אולם, אם טופט מולח נערה כזו
לבית-כזה עד אשר יהיה מקום עבורה במוסד, חרי לדעתי, בעיה זו
צריכה להעסיק את הארגונים שהיו צריכים אחת ולתמיד להחליץ לבעיה זו.

הצעות לתיקון - באמת לגבינו זוהי
השאלה העיקרית ולא השאלה מי אשם במקרה זה או אחר. מר שטרן כבר עמד
על כך שקיים ריפוי ומניעה. לריפוי ישנה כתובת: סירות המבחן,
ישנם מוסדות, ישנם ברי-מטפט לנוער, קיים חוק. לא יתכן שמישהו
ייאסם ולא ימצא גוף מסויים שיטפל בו, ובמידה שיסגם ליקויים, חרי
לא יותר מאשר בכל אמצעי אחר.

אולם, אין כתובת לגבי שטח המניעה. כל
אחד עושה משהו ללא כל קטר עם האחר, ואין כתובת כזו שתהיה ערה לטח
זה של מניעה. ומניעה - אלה הם כל ההיטים. דעתי האיטית היא
שכאן חסר משה כללי לכל ישיבת הנוער. משה כזה צריך אולי להיות
ליד משרד ראש הממשלה. משה כזה איננו עובד בקרב הנוער, אלא הוא מרכז
מכוון ובודק. למטל, היום מדובר על הצורך לערוך סקר ומחקר בטח
העבריינות. נשאלת השאלה אם לערוך סקר זה רק בבתי-הספר, או גם
בתנועות הנוער ובמטפחה. אבל לו היה גוף אחד הדואג לעניני הנוער,
הוא יכול היה להסתמט בכל האמצעים הקיימים כדי לערוך סקר מקיף ולקבוע
מה עדיף והיכן צריך לדרבן והיכן לעצור, או שאולי אין צורך כרגע
בעוד בית-תינוקות ויש צורך במשהו אחר. אני חושב שזה צריך להיות
אחד הדברים שאמנם איננו מבטיח מניעה בכל מאת האחוזים - מפני שדבר
כזה איננו בעולם - אבל ישנה אפשרות להקטין את היחס במידה ניכרת.
אך כל עוד אין אוטוריטה מרכזית שתתן את הכיוון, חרי כל מה שמסקיעים
בכספים ובכוח אדם, ומסקיעים לא מעט בענינים אלה, לא נוכל לעשות
הרבה מפני שחסר כיוון.

לדעתי, נכטלו תנועות הנוער בטח זה,
זאת דאינו ברחובות ובמקומות רבים אחרים שלא הגיעו לעתונות, מפני
שברגע שהנער אינו מזדה עם האידיאלים, או קצת מפריע - מיד מוציאים
אותו מהתנועה ואומרים לו: או שאתה מזדה עם הרעיונות שלנו, או שאין
לנו מקום בטבילך. כמובן, שדבר זה יוצר בעיות רבות. לכן, יש
צורך לדבר עם תנועות הנוער. אך מי לעשה זאת? מי מוסמך לנסות ולמסוך
אותן לפעולה מחודשת.

אפטריוא מסגרות החינוך של בתי-הספר גדולות
מאד, אך אינן מנוצלות. אולי מותר לי להסתייג מדברי דוקטור אבידור
בקטר לפעולות שחושבים לבצע ולקיים דיון מיוחד יחד עם המורים. חרי
יהיה זה דיון שמבחינה אינטלקטואלית לא יקרה. את הבעיה במטהו, כי לא
זו הבעיה שכאילו יש צורך בתעמולה מסוימת, אלא הכסרת המורים צריכה

25.6.1957

תשובת נציגי משרד הסעד לדיון
בשאלת מקרי העבריינות
בקרב הנוער הלומד.

מר מילוא:

ללכת בשני כיוונים: (1) בעת הכשרת המורים יש לתת להם יותר בטחון זה
ולחכמים לעבודה מעשית - שליחתם להורים ולמוסדות לחקור את הבעיות,
כדי שייפגשו עם בעיות אלה; (2) תוך כדי עבודתם אין למורים אל מי
לפנות, נאמר כאן מדוע אין עושים קציני המבחן יותר לפני המספט. אולם
אין זה תפקידם של קציני המבחן, שאם לא כן, לא יספיקו למלא את תפקידם
חרטמי, יש לנו מגע רב עם בתי-הספר ואנו מקיימים חרצאות בפני מורים
ומנהלים, בדרך זו הם מתחילים להכיר את תפקידו של קצין המבחן ופונים
אלינו אחר-כך. דבר זה מוכיח, כי אין להם אל מי לפנות. ברור, כי
אם נפתח סכר זה לא יהיה לנו פנאי למקרים ארטימיים שאנו מטפלים בהם.

גם

אזי, / אם נצליח להביא את המורים לישי כן
שיכירו בסימפטומים המוקדמים, אין להם אל מי לפנות להדרכה ולעזרה.
לכן, אינני קובע באיזה מקום ובאיזו צורה, אבל צריך לקום מנגנון
שאלה יהיו ענייניו; או שהוא עצמו יטפל בנודדים, או ידריך את המורה
כיצד לטפל בבעיות הללו. אני מסוכנע שאם תופעות ראשונות תבואנה אלינו
לטיפול לא נצטרך לחשוש להופעתן בפני המספט.

היו"ר ס. פרסיץ:

סיימנו את המחזור הראשון של שמיעת
אינפורמציה מפי האנשים המטפלים בכך
ונדמה לי, כי רצוי היה לסכם את כל ההצעות שנשמעו ולאחר מכן להחליט
מה יהיה טיפולנו בשאלה זו ובשטחים אלה, ומה יכול בכלל להיות טיפולנו?

י. סמילנסקי:

אני מבקש להביא את הצעותי: (1) בבית-
ספר גדול בן 6-7 כיתות ומעלה, אנ
אולי למספר בתי-ספר קטנים יחד, להקים גוף שיהיה זה מורה שעיקר תפקידו
יהיה לעסוק בעניינים חינוכיים, כי בבתי-ספר גדולים, מהמנהל ועד אחרון
המורים, עסוקים בלימוד המקצוע בלבד. וזאת, כדי שתלמיד תהיה כתובת
למורה תהיה כתובת ול ורים תהיה כתובת, מורה זה מוכרח להיות מעורה
בבית-הספר וחייב ללמד מספר שעות כדי שלא יהיה בבית-הספר כאדם זר. אדם
זה צריך להיות בעל תרבות ומסוחרר מכל תפקידים אחרים בבית-הספר.

תפקידו יהיה לערוך חוגים ולקיים טיעורים
סאין עליהם בחינות, אלא כדי להטלים נטיות אישיות
סאינן מוצאות את ביטויין בבית-הספר - דבר המהווה יסוד להתפרעויות.
כן צריך אדם זה להיות אחראי לפעילות החברתית, הוא צריך להיות המקסר
בין ההורים לבין התלמידים לבין המורים. על ההורים לדעת כאשר יש להם
קשיים יש להם אל מי לפנות. הוא צריך להיות האיש המתווך בין תנועות
הנוער לבין התלמידים. אך אדם זה צריך להיות מתאים לכך ושיהיה אליו אסון
הוא יכול להתחיל לפועל דברים כאלה. הוא צריך לדעת שבמקרה מסוים
הוא יכול להכניס גם את הפטיכולוג לעניין.

אני סבור שקיומו של אדם כזה בבית-הספר
הוא דבר בוער, כי גם מורים וגם מנהלים טענו שהם כלל לא ידעו על מעשי
הילדים, והילדים גם הם מחפשים לפעמים מישהו שישמע אותם.

לכן מופנית הצעת להנהלת המשרד, ואינני
קובע כרגע את הצורה הארגונית, אך יש למצוא את האדם המתאים שדאי
לתפקיד זה.

25.6.1957

איןפורמאציה על מצב התזונה לקראת עונת החופש.

הצעות אלה יכולות לבוא בטעם סיכומנו בשבוע הבא. כל אחד מאתנו יביא את הצעותיו ואנו

היו"ר ט. פרטיץ

נקבע את דרכנו.

ה. ל. ט. ז.

לקבל את הצעת יו"ר הוועדה:

ג. איןפורמאציה על מצב התזונה לקראת עונת החופש:

היו"ר ט. פרטיץ:

הודאגנו על-ידי הארגונים השונים עקב השמעות השונות והיינו מבקשים לדעת מה נכון בשמעות

א) לא תינתן הזנה לגני הילדים ולתלמידי בתי-הספר אלא מח 14.7.57 ומן הצד האחר נפתחות הקיטנות ב-1.7.57. זאת כבר טאלתי ב-11.6.57.

ב) הארגונים העירו שהגברת בבלי מטרה שאין כל אפשרות לחבטיח הזנה לילדי הקיטנות בגיל נמוך עד גיל 10 והקיטנות צריכות להפתח והם אינם יודעים מה לעשות.

גב. בבלי:
אני שמחה שאלות אלה מופנות היום אלי ולא לפני שבוע, כי אז עדיין לא היתה תשובה בפני. לא אמרתי לארגוני הנסים שלא תהיה הזנה, אלא אמרתי שעדיין אין תקציב לכך והעניינם נמצא בטיפול. ובאמת רק לפני שבוע ימים בהיוק יטבנו במשרד האוצר וקיבלנו אישור למספר בקשות נוספות. כלומר, רק לפני שבוע היתה אפשרות לתת תשובה חיובית חלקית לגבי כל אותן הפניות. האישור עדיין כה טרי שאין לי אותו בכתב ואני מסתמכת על הבטחה בעל-פה.

הנבטחו לנו שני דברים: - בענין הקיטנות, כי התקציב איננו מספיק. אמנם היה לנו סכום של 185,000 ל"י וללשכת הנוער 51,000 ל"י. כן אנו מקבלים עוד 30,000 ל"י מהסוכנות היהודית אך כל הסכומים הללו גם יחד אינם מספיקים, כדי לכסות את כל הצרכים. לפני שבוע קיבלנו עוד 42,000 ל"י, כדי לתקן את המעוות לגבי הנקודות החלטות ביותר שהן נקודות מוחזקות ונקודות נחשלות שעדיין נתמכות.

תוספת זו מאפשרת לנו להוסיף עוד 2000 ילדים. לאחר התוספת הזו תהיינה קיטנות לחודש ימים המתחילות ב-14.7.57 ותמסכנה 4 שבועות. לפתיחה זו ב-14.7 ישנן סיבות טכניות. אך הסיבה העיקרית היא שמחלקת הנוער צריכה להכסיר את המדריכים המתפנים רק לאחר בחינות הגמר. רק אז ניתנים להם קורסים קצרים.

לאחר תוספת זו במספר הילדים יהיו השנה בקיטנות 32,000-33,000 ילדים. כאן הכוונה לילדי בתי-הספר.

אשר להמסך הזנה - זהו מושג חדיש אצלנו, לפני שנתיים התחלנו במפעל זה בקנה מידה קטן, כלומר, המסכנו את מתן ההזנה לתינוקות ולעוד מספר מקרים בודדים. לפני שנה דנו הפניות ובעננו להן, למרות שלא היה לנו התקציב-לכך, וזו אחת הסיבות לגרעון הניכר שנוצר במחלקה. יוצא איפוא, כי במקום כמה אלפי ילדים שקיבלו את הזנתם לפני שנתיים, המסכנו את מתן ההזנה ל-15,000 ילדים

25.6.1957

אינפורמציה על מצב התזונה לקראת עונת החופש.

גב. בבלי:

בשנה שעברה. דבר זה גרם לגרעון של 60,000 ל"י.

הפעם פנינו-מראש למשרד האוצר והסברנו לו את הצורך בהמשך הזנה לתינוקות, לגננים, לגנים ולבתי-ספר במידה שסם יש המסך לימודים. ביקטנו תוספת גדולה יותר של מספר הילדים, אבל איטרו לנו 10,000 - 9000 ילדים. עדיין אינני יודעת את המספר הסופי, כי על כך התנהל הוויכוח ועדיין אין איטור סופי. מיד לאחר שקיבלנו את האיטור ביוסד'י טעבר כתבתי למחוזות הסונים להרכיב רשימת עדיפויות היכן הם מציעים לנצל את ההקצבה שבמילא לא תספיק. אולי ארשה לעצמי לעשות איזה גרעון נוסף. על-כל-פניו ל-12,000 ילדים מוגבל התקציב.

כבר קיבלנו את רשימת המקומות בהם יקיימו המסך לימודים וסם ילמדו בערך 6000 ילדים. מצטרפים לזה ילדי הגננים והגנים שנכללו במסגרת זו בשנה שעברה, אטר מספרם מגיע ל-7500 ילדים; מזה כשני שלישים - כ-5000 ילדים - נמצאים במסגרת ארגוני הנסים ו-2500 ילדי גנים ממלכתיים. נוספו-לכך גם כ-2000 תינוקות. אני אמנם טרם קיבלתי את רשימת העדיפויות, אך נתנו הוראה לכלול את כל 4 הקטיגוריות הללו. נוספה קטיגוריה חמישית בימים האחרונים המהווה בעיה נוספת והיא בעיית עיירות העולים. מתברר שסם איננו יכולים לקיים קייטנה, כי היא מנוססת על העובדה שאנו כוללים רק שליט אחד מאותם הילדים האוכלים במסך כל השנה. הוגשה לנו רשימה גדולה מישובי הדרום, הכוללת את דמונה, כפר ירוחם, סדרות ועוד - סם מוכרחים לנת אוכל לכל הילדים.

דנו בכובד ראש בענין זה והחלטנו ליצור יצור חדש במסגרת הקייטנה ולקרוא לו: קייטנה מקוצרת וסם לכלול את כל הילדים, כי אין לנו תקציב נוסף לכך. בקייטנה זו תינתן הדרכה במסך שלוש שעות - מחלקת הנוער בקוסי הסכימה לפטרה זו - וארוחה אחת. קייטנות כאלה יכולות להיות בפרדס-חנה, עקיד, בית-סאן ועוד. כאן עלי להזכיר לחברי הוועדה, כי בשנה שעברה נתנו בקייטנות הללו המסך הזנה. אבל גם מסגרת זו מגדילה את מספר-הילדים בכמה אלפים. אפשר לראות קייטנות חדשות אלה בקייטנה מקוצרת, או המסך הזנה בצורה מתוקנת. מחלקת הנוער תדריך בקייטנות אלה ואז תהיה הרמה גבוהה יותר.

יוצא איפוא, כי אם בסך-הכל נגיע ל-48,000

ילד יהיה זה טיא בהיטגנו.

היו"ר ט. פרסיץ:

ישנם מוסדות סונים לילדי הגננים והגנים, אטר בחלקם שייכים לארגוני הנסים. אילו מהמוסדות יקבלו הזנה ואילו לא? כי הדי המוסדות לילדים בגיל חינוך חובה שלגביהם האינסטנציה הנכונה הנא משרד החינוך והתרבות והמוסדות לילדים בגיל נמוך שייכים למשרד הסעד.

מר ברסלע:

האם הילדים הלומדים בגני ארגוני הנסים כלולים בסידורים הללו?

גב. בבלי:

אם ניקח אותו מספר ילדים כמו שהיה לנו בשנה שעברה, כלומר, חיו 7500 ילדים מזה 5000 הטייכים לארגוני הנסים. אזי אם נניח שיהיה לנו אותו המספר שהיה לנו בשנה שעברה ועוד כ-3000 תינוקות, הרי ביחד יהיו לנו 10500 תינוקות.

25.6.1957

אינפורמציה על מצב התזונה
לקראת עונת החופש.

גב. בבלי:

אולם אני רואה טנקבל פניות מ-17,000 תינוקות ואינני יודעת מה נעשה
לגבי פניות אלה. האם נקבל על עצמנו את הסיכון של עוד 7000 ילדים,
אשר ההוצאות בקשר לעניין זה יגיעו ל-30,000 ל"י - מסרד
החינוך והתרבות יצטרך לדון בכך.

כל דברי כאן התבססו על המספרים מסנה טעברה.
יתכן ונצטרך להקטין את המספרים לגבי מה שהיה בטנה טעברה, או להטאיר
את המספרים כפי שהיו בטנה טעברה ולהכנס לגרעון.

אנו ביקטנו לאחר את התאריכים של המסך
הזנה והקייטנות עם המסך הלימודים, שאם לא כן אין כל אפשרות של
ביקורת על המטבחים והסכימו לכך. אבל אם המטבחים ייפתחו רק לחלק קטן
של הילדים תהיה האדמיניסטרציה כה מסובכת שלא נוכל להזלזל על העניין.

אשר לתחנות "אם וילד" - אלה מקבלים הזנה
בכל חודסי הקיץ. נעטים הסידורים המתאימים. שהמבטלת יכולה להכין את
הדיקה בתוך התחנה ולא במטבחי בית-הספר. יוצא איפוא, כי תינוקות
מקבלים במסך 12 חדשים בטנה הזנה.

ברור, כי דין הגנונים יהיה כדין הגנים.

היטיבה ננעלה בטעה 12.45.